

COVID-19 – scenario's en
strategieën voor na de zomer en
follow up
Presentatie voor DOC-19

DGSC-19

Aanleiding

- Op 30 april heeft DOC DGSC-19 gevraagd om interdepartementaal scenario's en handelingsperspectieven uit te werken t.a.v. mogelijke opleving van het virus in het najaar. Opdracht ook besproken in ACC van 12 mei jl.
- Interdepartementale werkgroep (EZK, FIN, SZW, BUZA, BZK, NCTV, J&V, VWS) is o.l.v. DGSC-19 aan de slag gegaan en heeft (1) (deel)scenario's opgesteld; (2) strategieën uitgewerkt en (3) een eerste aanzet gedaan voor mogelijke handelingsperspectieven.
- Presentatie geeft inzicht in laatste stand van zaken werkzaamheden interdepartementale werkgroep t.a.v. (1) scenario's en (2) strategieën.
- Gemaakte huiswerk t.a.v. (3) handelingsperspectieven meenemen in de follow-up o.l.v. VWS.

Resultaten interdepartementale werkgroep

Inleiding

1. Scenario's
2. Strategieën
3. Koppeling strategieën aan scenario's
4. Onzekerheid en wendbaarheid
5. Follow up o.l.v. VWS

Inleiding

- Van belang ons voor te bereiden op een situatie waarin sprake is van een niet-beheersbare opleving van het virus in het najaar.
- Daartoe verschillende scenario's opstellen en strategieën en handelingsperspectieven uitwerken daarbij in ogenschouw nemende dat:
 - Context dit najaar anders is dan najaar van 2020 o.a. hogere vaccinatiegraad en meer testcapaciteit.
 - Er meer (internationale) inzichten, ervaringen en kennis is opgedaan t.a.v. COVID-19-(aanpak).

2. Scenario's

- Komend najaar reëel scenario dat oplevingen plaatsvinden o.a. vanwege een **niet adequate vaccinatiegraad** (te laag, heterogeen of verminderd) en een **nieuwe variant** waar vaccins minder/niet tegen werken.
- Hierbij zijn **twee factoren** van belang **tijd** en **intensiteit**:
 - **Tijd** (duur van de opleving) is de verwachting dat er nog hooguit eenmaal een relevante virusopleving komt of is sprake of is de verwachting dat het virus jarenlang kan blijven opleven
 - **Intensiteit** (hevigheid van de opleving): is er wel of niet sprake van een mutant die hevig is in termen van resistentie, besmettelijkheid, ziekelijkheid en dodelijkheid.
- E.e.a. levert **4 deelscenario's** op.

A. Variant (kort, intens)

Vaccins (tijdelijk) niet effectief,
kortstondig veel verspreiding

B. Variant (lang, intens)

Vaccins blijvend niet effectief,
blijvend veel verspreiding

Deelscenario's**C. Lage vaccinatiegraad (kort, mild)**

Vaccins beschermen tegen het
virus, maar sommige groepen/regio's zijn niet of
onvoldoende beschermd, boosters nodig

D. Lage vaccinatiegraad (lang, mild)

Natuurlijke immuniteit bouwt op,
boosters nodig voor blijvende bescherming

A. Variant (kort, intens)**Reguliere zorg:** ad hoc grote druk**Samenleving:** korte beperkte druk op solidariteit,
Beperkte structurele effecten**Economie:** kortebepaalde druk op bedrijvigheid,
weinig structurele effecten**Gedrag:** tijdelijk verhoogde bereidheid tot
naleven wegens onzekerheid en angst**B. Variant (lang, intens)****Reguliere zorg:** blijft lang onder druk**Samenleving:** lange tijd druk op solidariteit,
opbouwende negatieve effecten**Economie:** lange tijd druk op bedrijvigheid,
opbouwende negatieve effecten**Gedrag:** afnemende bereidheid tot naleven
wegens lange duur van de situatie**Effecten****C. Lage vaccinatiegraad (kort, mild)****Reguliere zorg:** geen grote druk, regionaal effect**Samenleving:** beperkte druk, regionale effecten**Economie:** beperkte druk, regionale effecten**Gedrag:** weinig effecten, verschillen tussen
regio's en groepen**D. Lage vaccinatiegraad (lang, mild)****Reguliere zorg:** geen grote druk, regionaal effect**Samenleving:** weinig druk, regionale effecten**Economie:** weinig druk, regionale effecten**Gedrag:** weinig effecten, verschillen tussen
regio's en groepen, mogelijk afname wantrouwen
jegens vaccins als negatieve effecten uitblijven⁷

2. Strategieën

Drie strategieën worden onderscheiden:

- a) **Accommoderen**
Regie beleggen bij samenleving, eigen verantwoordelijkheid.
- b) **Mitigeren**
Huidige strategie met andere accenten, bijv. blijvend meer testen.
- c) **Streng controleren**
Korte en harde lockdowns m.u.v. zeer essentiële activiteiten.

2a. Accommoderen

- Kern van deze strategie is dat de samenleving zo open mogelijk blijft en de R boven 1 mag uitkomen zolang er geen overbelasting van de zorg dreigt;
- Overheid vervult hoofdzakelijk een faciliterende rol door mensen en organisaties te helpen om zo verstandig mogelijk met het virus om te gaan vervult.
- Er worden relatief weinig contactbeperkende maatregelen genomen, waardoor het sociaal en economisch verkeer zoveel mogelijk doorgang kan blijven vinden.
- Onderliggende gedachte is dat nieuwe uitbraken ook mee kunnen vallen, dat vaccins waarschijnlijk voor enige bescherming zorgen en kwetsbaren er - mits gefaciliteerd en geïnformeerd - voor kunnen kiezen zichzelf te beschermen, en dat mensen zich aan de aanwezigheid van het virus aanpassen naar gelang het beleefde risico.

2b. Mitigieren

- Kern van deze strategie is sturing op een R van 1 voor balans tussen het openen van de samenleving en het tegengaan van virusverspreiding.
- Hoofdpijler van deze strategie is een stapsgewijze op- en afbouw van contactbeperkende maatregelen, die qua zwaarte corresponderen met de besmettingsgraad en de ziekenhuis- en IC-bezetting. E.e.a. wordt gecommuniceerd via routekaarten.
- Testen voor toegang is eveneens een belangrijk onderdeel van de strategie.
- Er wordt gekozen voor maatregelen die een zo groot mogelijk effect hebben op de R tegen zo laag mogelijke maatschappelijke en economische kosten.

2c. Streng controleren

- Kern van deze strategie is de R zo goed als naar 0 te krijgen via een korte en harde (lokale) lockdown gericht op de bron van het probleem (bv. differentiatie o.b.v. veiligheidsregio's) om virus snel de kop in te drukken.
- Kort wil zeggen 2 à 3 weken, hard wil zeggen maximale actie om het virus zo snel mogelijk de kop in te drukken in termen van testen, BCO, sluitingen niet essentiële sectoren, contactmaatregelen en handhaving.
- De gedachte is dat het hiermee kan lukken om snelle verspreiding van het virus voortijdig te stoppen, zodat de zorg niet overbelast raakt, het overgrote deel van de samenleving open kan blijven en het geïsoleerde deel van de samenleving snel weer open kan.

Verwachte effecten strategieën

Thema	Accommoderen	Mitigeren	Streng controleren
Virusverspreiding	Meer ruimte voor het virus door minder strakke regie	Succesvolle bestrijding als vroegtijdig wordt gehandeld	Succesvolle bestrijding door hard en vroegtijdig ingrijpen
Gezondheidszorg	Komt onder druk te staan bij verspreiding onder kwetsbaren	Komt onder druk als te laat wordt opgeschaald	Komt niet onder druk door hard ingrijpen
Maatschappij	Impact vooral regionaal, weinig landelijke schade	Maatregelen veroorzaken schade, impact groot bij lang duren van maatregelen	Impact zeer groot bij lang duren van maatregelen
Economie	Impact vooral regionaal, weinig landelijke schade	Maatregelen veroorzaken schade, impact groot bij lang duren van maatregelen	Impact zeer groot bij lang duren van maatregelen
Gedrag	Hangt af van tijd, intensiteit en succes van campagnes	Hangt af van tijd, intensiteit en succes van campagnes	Hangt af van tijd, intensiteit en succes van campagnes

3. Koppeling strategieën aan scenario's

- Geschiktheid strategie accommoderen-mitigeren-streng controleren hangt o.a. af van:
 - het deelscenario (A-B-C-D) waarin we ons bevinden en hoe plausibel die wordt geacht.
 - Uitvoerbaarheid: zijn we bijvoorbeeld in staat een lokale lockdown te organiseren?
 - Aannames rondom o.a. naleving en handhaving
 - (Financiële) ruimte voor flankerend beleid
 - Etc.
- Daarom nuttig deze zomer
 - strategieën aan scenario's te koppelen en daartoe brede discussie te voeren over de voorwaarden te voeren waaronder een bepaalde strategie in dient te gaan;
 - mogelijke handelingsperspectieven uit te werken;
 - en deze handelingsperspectieven te wegen op virusverspreiding, gezondheid, economie, samenleving en gedrag.

4. Onzekerheid en wendbaarheid

- We weten vooraf niet hoe lang en hoe intens een opleving zal zijn ofwel in welk scenario we zitten.
- Noopt tot wendbaarheid. Besluitvorming moet flexibel zijn en we moeten snel kunnen schakelen tussen strategieën.
- Naar verwachting zal dit vooral problematisch zijn bij de overgang van A (korte duur) naar B (lange duur), omdat de schade van maatregelen toeneemt, maar de epidemie nog hevig woedt

5. Follow up

- Zomer benutten voor het verder uitwerken van strategieën en handelingsperspectieven bij de verschillende deelscenario's
- VWS neemt daarin de lead en betreft de andere departementen
- Er wordt gebruik van het materiaal dat al verzameld is (o.a. in de huidige interdepartementale werkgroep, de geleerde lessen o.a. departementaal en internationaal, MIA, etc.). *
- Bij de uitwerking zijn er geen taboes.
- Deadline uitwerking: medio/eind zomer, agendering in DOC.

*NB huidige aanpak wordt niet geëvalueerd, daarvoor is te vroeg, wel gebruik maken van alle kennis, ervaring en inzichten die zijn opgedaan.